

Vergaderjaar 2025–2026

31 865

Verbetering verantwoording en begroting

Nr. 301

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 april 2026

In deze brief informeer ik uw Kamer over de opvolging van bevindingen en aanbevelingen van Periodieke rapportages die de afgelopen twee jaar zijn afgerond.

Evaluaties vormen een belangrijke basis voor een lerende overheid. Bereikt beleid het gewenste effect (doeltreffendheid)? En gaat dat tegen de laagst mogelijke kosten (doelmatigheid)? Evaluaties verschaffen burgers, bedrijven en uw Kamer inzicht in de effecten van het gevoerde beleid en daarmee de besteding van publieke middelen. Deze informatie kan ingezet worden om de kwaliteit van beleid, publieke voorzieningen, en wetten en regels continue te verbeteren.

Ik vind het belangrijk om de bevindingen en aanbevelingen van evaluaties mee te nemen in de (door)ontwikkeling van beleid en uw Kamer hierbij te betrekken. Vorig jaar informeerde ik uw kamer hierover voor het eerst. Deze brief bevat daarom een overzicht van de opvolging van bevindingen en aanbevelingen van Periodieke rapportages (de opvolger van beleidsdoorlichtingen). Zo blijven de bevindingen en aanbevelingen onder de aandacht en kan de voortgang meegenomen worden in beleidsdiscussies en besluitvorming. Deze brief geeft invulling aan de acties die in de brief *versterken rijksbrede evaluatiestelsel*¹ worden aangekondigd, naar aanleiding van de motie-Van Vroonhoven/Vermeer².

In de bijlage van deze brief is ook aandacht voor de besparingsvarianten die worden uitgewerkt in Periodieke rapportages. Dit geeft invulling aan de uitwerking van de motie-Van Eijk³.

¹ Kamerstukken II 2024/25, 31 865, nr. 267

² Kamerstukken II 2023/24, 36 470, nr. 6

³ Kamerstukken II 2025/26, 31 865, nr. 295

Net zoals vorig jaar stuur ik u de opvolging van de Periodieke rapportage Arbeid en zorg. Er zijn geen andere Periodieke rapportages afgerond die opgenomen konden worden in deze brief.⁴ Het huidige aantal in deze brief is nog beperkt maar zal de komende jaren worden uitgebreid.

In de tabel hieronder kunt u meer informatie vinden over de Periodieke rapportage en de status van de aanbevelingen en bevindingen. Deze tabel is opgesteld conform het format dat in de brief *versterken rijksbrede evaluatiestelsel* wordt voorgeschreven.

Komende jaren zal ik uw Kamer wederom informeren over deze en nieuwe Periodieke rapportages die sindsdien zijn uitgevoerd. De Kamer vervult zelf ook een belangrijke rol in het evaluatiestelsel en ik hoop dat deze brief bijdraagt aan het gesprek over beter beleid.

SEA-THEMA: Arbeid, zorg en de ontwikkeling van het kind – Arbeid en zorg

Overkoepelende toelichting thema Arbeid en zorg uit de Strategische Evaluatie-Agenda (SEA): Het doel van het beleidsterrein Arbeid en Zorg is de combinatie van arbeid en zorg te faciliteren. In de Wet arbeid en zorg (Wazo) zijn verlofregelingen rondom de geboorte van en zorg voor kinderen, de zorg voor naasten en calamiteitenverlof opgenomen. In 2022 is het verlofstelsel uitgebreid met het betaald ouderschapsverlof en op dit moment wordt gewerkt aan de vereenvoudiging van het verlofstelsel. Ook de Wet flexibel werken (Wfw) valt onder het beleidsterrein Arbeid en Zorg. In deze wet zijn mogelijkheden tot aanpassing van de arbeidsduur, arbeidstijden en arbeidsplaats opgenomen.

Titel onderzoek	Type onderzoek	Jaar afronding	Begrotingsartikel (en)	Budgettaire grondslag (laatste evaluatiejaar)
Periodieke rapportage arbeid en zorg	Periodieke rapportage	2024	Artikel 6 (Hoofdstuk XV)	€ 2 mld. (2023)

Toelichting evaluatie: Met de Periodieke rapportage Arbeid en Zorg is de doeltreffendheid en doelmatigheid van de gezamenlijkheid van de regelingen uit het beleidsveld Arbeid en Zorg onderzocht op basis van bestaande evaluaties en onderzoeken van de (afzonderlijke) regelingen. Ook is de beleidstheorie Arbeid en Zorg gereconstrueerd. Wat betreft de doeltreffendheid uit de Periodieke rapportage komt naar voren dat de doelstellingen van het beleidsterrein «redelijk tot behoorlijk goed [worden] afgedekt» door de bestaande regelingen. De onderzoekers constateren dat de regelingen gezamenlijk meerdere positieve effecten hebben op de doelstellingen, waarvan een deel aannemelijk wordt geacht en een deel is bewezen. Zo achten de onderzoekers het aannemelijk dat de Wet flexibel werken in behoorlijke mate bijdraagt aan het stimuleren van de arbeidsparticipatie en draagt het (aanvullend) geboorteverlof in behoorlijke mate (bewezen) bij aan de ontwikkeling van een band tussen ouder en kind. Voor het betaald ouderschapsverlof en de zorgverlofregelingen hebben de onderzoekers echter «geen of redelijke effecten» gevonden op de doelstellingen. De onderzoekers plaatsen de kanttekening dat enkele regelingen relatief recent zijn ingevoerd en dat bijvoorbeeld het betaald ouderschapsverlof (ingevoerd in augustus 2022) zodoende nog niet is geëvalueerd. Het zwangerschaps- en bevallingsverlof en de Wet flexibel werken hebben volgens de onderzoekers «redelijk tot behoorlijk (aannemelijk) effect» op alle doelstellingen. Er wordt verder geconcludeerd dat het gebruik van de zorgverlofregelingen laag is. Van de andere verlofregelingen wordt dit middelhoog tot hoog ingeschat. In de Periodieke rapportage wordt geen uitspraak gedaan over de doelmatigheid, omdat dit volgens de onderzoekers onvoldoende meetbaar is. De effecten kennen geen harde indicatoren, waardoor volgens de onderzoekers niet kan worden vastgesteld of de effecten (meer of minder dan) evenredig toenemen met de kosten. Wel geven de onderzoekers aan dat het aannemelijk is «dat meer gebruik en dus hogere uitkeringslasten zullen leiden tot meer effecten en een hogere bijdrage aan de doelstellingen».

Aanbevelingen/bevindingen:	Toelichting status opvolging:
We bevelen aan om in de toekomst evaluaties uit te voeren waarin beide partners beschouwd worden en waarin kwantitatieve effecten in de tijd bestudeerd worden.	Onder handen: deze aanbeveling zal bij de opzet van toekomstige onderzoeken en evaluaties worden meegenomen, bijvoorbeeld bij de evaluatie van de Wet betaald ouderschapsverlof.
De bekendheid van alle regelingen is niet even groot; de bekendheid bepaalt uiteraard in grote mate of er in praktijk gebruik van de regelingen wordt gemaakt.	Onder handen: eind 2025 is middels publiekscommunicatie aandacht besteed aan het recht op flexibel werken. In de aanloop naar en rond de inwerkingtreding van het vereenvoudigde verlofstelsel, waarvoor op dit moment aan een wetsvoorstel wordt gewerkt, zal aandacht uitgaan naar communicatie en informatievoorziening over de verlofregelingen.

⁴ De Periodieke rapportage Tegemoetkoming ouders is in januari 2026 naar uw Kamer gestuurd. De kabinetsreactie volgt later dit jaar. Daarom wordt deze Periodieke rapportage niet meegenomen in deze brief maar zal onderdeel worden van de brief van volgend jaar.

Een deel van de verlofregelingen is wettelijk niet betaald (het langdurend zorgverlof en een deel van het ouderschapsverlof) of de betaling bedraagt zeventig procent van het dagloon tot maximaal zeventig procent van het maximum dagloon (het aanvullend geboorteverlof en betaald ouderschapsverlof), zodat dit direct een negatieve invloed heeft op het inkomen. Deze overweging speelt met name bij de lagere inkomens.

Er zijn op dit moment geen middelen beschikbaar om het uitkeringspercentage te verhogen.

De onoverzichtelijkheid van het palet aan regelingen, met verschillen in duur, flexibiliteit en betalingshoogte, maakt het voor werkenden lastig te bepalen welke regelingen zij kunnen gebruiken en wat de financiële implicaties zijn. Ook voor werkgevers is het niet eenvoudig te overzien wat het gebruik van deze regelingen betekent voor de organisatie. Daarnaast vraagt het wat van de administratieve vaardigheden van de werkgever om alles goed en op tijd te registreren.

Onder handen: op dit moment wordt gewerkt aan de vereenvoudiging van het verlofstelsel. Het doel hiervan is om het stelsel eenvoudiger, begrijpelijker en toegankelijker te maken voor rechthebbenden en werkgevers. Uw Kamer is in september 2025 geïnformeerd over de voortgang van de vereenvoudiging van het verlofstelsel.¹

¹ Kamerstukken II 2024/25, 32 855, nr. 41.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.A. Vijlbrief

In Periodieke rapportages wordt waar mogelijk ten minste één optie geschetst waarmee een besparing van 20% op de budgettaire grondslag van het (beleids)thema kan worden gerealiseerd (op basis van het «comply-or-explain principe»). De besparingsvariant heeft niet het karakter van een aanbeveling, maar moet inzicht geven in hoe eventuele besparingen ingevuld zouden kunnen worden, en wat de gevolgen daarvan zijn.

Periodieke rapportage Arbeid en zorg⁵

De Periodieke rapportage bevat de volgende besparingsvarianten:

- Het zwangerschaps- en bevallingsverlof kan met twee weken worden ingekort van zestien naar veertien weken en het geboorteverlof met vier weken van zes naar twee weken. Dit zou een besparing van circa € 241 miljoen per jaar opleveren. In deze besparing is rekening gehouden met een (gedeeltelijk) substitutie-effect naar het betaald ouderschapsverlof.
- Er zou ook circa € 22 miljoen kunnen worden bespaard, als uitkeringsgerechtigden, die voorafgaand aan het zwangerschaps- en bevallingsverlof reeds een uitkering ontvangen, in plaats van een uitkering ter hoogte van honderd procent van het dagloon een uitkering zouden krijgen ter hoogte van de uitkering die zij reeds ontvingen (doorgaans minder dan honderd procent dagloon).
- Een andere besparingsmogelijkheid is het verlagen van de uitkeringshoogte van het betaald ouderschapsverlof van zeventig naar vijftig procent. Dit zou een besparing van circa € 240 miljoen op kunnen leveren.

De besparingsvarianten lopen niet mee met de huidige vereenvoudiging van het verlofstelsel. De vereenvoudiging is vooral administratief van aard, waarbij de verlofduur en uitkeringshoogte zoveel mogelijk gelijk blijven. Over de voortgang van de vereenvoudiging van het verlofstelsel is de Kamer in september 2025 geïnformeerd.⁶

⁵ De bedragen met betrekking tot de besparingsvarianten uit de Periodieke rapportage Arbeid en Zorg zijn inmiddels verouderd.

⁶ Kamerstukken II 2024/25, 32 855, nr. 41.